

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT

privind vizita de monitorizare a recomandărilor Raportului din 04.07.2017
efectuată la Izolatorul de detenție provizorie al Inspectoratului de Poliție Anenii Noi,
în data de 17 aprilie 2018

Raportul a fost elaborat de către
Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:

- *Ceslav Panico,*
- *Svetlana Doltu,*
- *Oxana Gumennaia,*
- *Mihail Gorincioi*

Consiliul pentru Prevenirea Torturii (CpPT) a fost instituit la data de **24 octombrie 2016** în corespundere cu prevederile Legii nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform p. 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*,

Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite preventive și de monitorizare neanunțate în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

I. PRELIMINARII/ INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

1. La data de 17 aprilie 2018, între orele 12:40 – 14.10, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (în continuare CpPT) au efectuat o vizită de monitorizare la Izolatorul de detenție provizorie al Inspectoratului de Poliție Anenii Noi (în continuare IDP Anenii Noi).

Vizita a fost realizată în următoarea componență:

1. Mihail Gorincioi – membrul Consiliului,
2. Oxana Gumennaia – membra Consiliului,
3. Ceslav Panico – membrul Consiliului.

Scopul vizitei: Monitorizarea Izolatorului Inspectoratului de Poliție Anenii Noi sub aspectul respectării drepturilor persoanelor deținute împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante inclusiv prin monitorizarea implementării recomandărilor reflectate în Raportul CpPT cu privire la vizita din 4 iulie 2017.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

Izolatorul de detenție provizorie al Inspectoratului de Poliție Anenii Noi este situat la etajul III al clădirii IDP, constând din 12 celule (6 fiind funcționale iar altele 6 fiind sistate și excluse din uz conform Ordinilor IGP nr. 125 și 130 din 2014).

Accesul în instituție a fost asigurat fără anumite impedimente. Echipa de monitorizare a purtat discuții cu șeful Inspectoratului dl. Codreanu Valeriu, șeful secției management operativ și ofițerul de serviciu. Discuțiile au fost axate pe scopul și obiectivele vizitei efectuate de către membrii CpPT, la fel s-au solicitat informații generale cu privire la implementarea recomandărilor dar și a modalității de recepționare a raportului CpPT, și de reacționare în vederea implementării recomandărilor.

Problemele/impedimentele cu care se întâlnesc reprezentanții IDP Anenii Noi, expuse de către reprezentanții Inspectoratului:

- Accesul limitat sau chiar lipsa unui mecanism accesibil reprezentanților Inspectoratului în vederea documentării persoanelor reținute care nu dețin acte de identitate sau sunt persoane apatride, cetățeni străini fără acte de identitate, sau își însușesc o altă identitate;
- Neacceptarea de către penitenciar a persoanelor deținute după ora 17:00 și în zilele de odihnă, situații ce sunt independente de voința angajaților Inspectoratului de Poliție;
- Neprezentarea la timp și lipsa de promptitudine din partea avocaților din sistemul CNAJGS;
- Nu sunt dotate cu combustibil în volumul necesar, pentru a asigura transferul reținuților în penitenciare, conform cu legislației în vigoare (timp de 72 ore);
- Asigurarea continuă a Izolatorului cu un felcer/medic în vederea realizării examinării medicale la fiecare intrare și ieșire din IDP.

La momentul vizitei de monitorizare erau plasate 6 persoane.

De asemenea, membrii CpPT au avut acces neîngrădit la oficiile și încăperile cerute a fi vizitate. În special au fost vizitate:

- Celulele funcționale;
- Curtea de plimbări;
- Baia.

CpPT a avut posibilitate să monitorizeze conținutul următoarelor registre:

- Registrul IDP cu privire la efectuarea inpecțiilor interne;

- Registrul de evidență a scoaterii din celulă;
- Registrul de evidență a plimbărilor;
- Registrul de evidență a persoanelor plasate;
- Registrul acordării asistenței medicale reținuților.

III. REZULTATELE MONITORIZĂRII ÎN DINAMICĂ A CONSTATĂRIILOR ȘI RECOMANDĂRIILOR CpPT din 04.07.2017.

CONSTATĂRI ȘI RECOMANDĂRI ca rezultat a vizitei din 17.04.2018

2. 2017. *CpPT apreciază efortul conducerii Inspectoratului Anenii Noi în vederea identificării măsurilor necesare pentru achiziționarea unei autospeciale destinate transportării persoanelor aflate în custodia poliției, conform standardelor minime și identificarea resurselor în vederea derulării reparațiilor capitale ale IDP.*

Din discuțiile cu reprezentanții IDP Anenii Noi, reținuții/deținuții sunt transportați în condiții de siguranță maximă fiindu-le garantate condiții decente de transportare.

Proiectul de renovare a IDP Anenii Noi pe lângă renovarea capitală a spațiilor interioare, mai prevede și reparația acoperișului Inspectoratului de Poliție.

3. 2018. *Raportul CpPT din iulie 2017 nu a fost discutat pe larg cu colectivul IDP Anenii Noi*

Recomandarea 1(mentinută) *Prezentarea și discutarea pe larg cu colectivul IDP Anenii Noi a rapoartelor CpPT din iulie 2017 și aprilie 2018 și întreprinderea tuturor măsurilor în vederea implementării recomandărilor.*

4. 2017. *Colaboratorii Inspectoratului de Poliție Anenii Noi nu sunt informați despre activitatea și atribuțiile Consiliului pentru Prevenirea Torturii (CpPT).*

Recomandare 2017. Informarea colaboratorilor Inspectoratului de Poliție Anenii Noi despre activitatea și atribuțiile Consiliului pentru Prevenirea a Torturii (CpPT).

2018. **Recomandare nerealizată.** Colaboratorii nu cunoșteau despre mandatul CpPT și nici nu înțelegeau rolul acestuia în vederea prevenirii torturii și relelor tratamente.

Recomandarea 2(mentinută):

- *Informarea periodică a colaboratoriilor IP Anenii Noi despre activitatea și atribuțiile Consiliului pentru Prevenirea a Torturii (CpPT).*

- *Afișarea informațiilor despre mandatul și competențele CpPT pe panourile informative din cadrul Izolatorului de detenție provizorie.*

A. Tratamentul persoanelor (reținutilor/arestaților) în IDP Anenii Noi

5. 2018. Ca și în vizita din iulie 2017 *CpPT nu a înregistrat careva alegeri din partea deținuților/reținuților referitoare la abuzuri sau cazuri de tortură și rele tratamente din partea personalului IP/IDP Anenii Noi.*

6. **Recomandare 2017.** *Asigurarea procedurii corecte de înregistrare și informare a efectivului IP/IDP Anenii Noi* privitor la actele normative/comunicatele intrate în instituție privind aspectele tangente cu relele tratamente și tortura.

2018. **Recomandare parțial realizată.** CpPT nu a putut identifica un mecanism clar privind comunicarea și informarea internă privind aspectele tangente cu relele tratamente și tortura.

Recomandarea 3: *Elaborarea și aprobarea procedurilor clare de circuit a informației în interiorul instituției privind aspectele tangente cu relele tratamente și tortura.*

B. Garantiile împotriva torturii și altor rele tratamente în IP/IDP Anenii Noi

7. *2017 și 2018 Persistă problema asigurării accesului la avocat din Sistemul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat.*

Recomandare 4: *Identificarea soluțiilor urgente de mărire a numărului de avocați din Sistemul CNAJGS și asigurarea promptă a accesului la avocat cu respectarea termenelor prevăzute în Codul de Procedură Penală atât în cazul reținerii cât și în alte cazuri prevăzute de lege.*

8. *2017. Lipsa condițiilor de examinare medicală confidențială a reținuților la intrare și la ieșire din IDP, precum și de păstrare a datelor cu caracter personal de ordin medical.*

Recomandări 2017:

- *Asigurarea securității datelor personale cu caracter medical și a examinării medicale a reținuților/deținuților în condiții confidențiale la intrare și la ieșire din IDP. De a lua măsuri, astfel încât, persoanele care nu au atribuții medicale sau de îngrijire să dispună de acces doar la informațiile medicale, strict necesare pentru îndeplinirea sarcinilor sale, în lumina acestei observații.*
- *Amenajarea punctului medical în corespundere cu prevederile ordinului MAI nr. 31 din 27.01.2004 despre instituirea, amenajarea și înzestrarea punctului medical al comisariatului de poliție raional*
- *Asigurarea respectării prevederilor Ordinului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, înregistrat la Ministerul Justiției al Republicii Moldova nr. 969 din 20 martie 2014 (Ordinului MAI nr.408 din 31.12.2013);*

2018. Recomandări nerealizate. În pofida recomandărilor precedente, practica de examinare medicală în prezența personalului nemedical continuă să persiste. CpPT reiterează recomandarea CPT-ului de a adopta noi instrucțiuni, în atenția ofițerilor de poliție și personalului medical, intervenind pe lângă persoanele reținute, precizând că orice examen medical trebuie să fie derulat în confidențialitate – cu excepția solicitării exprese a personalului medical interesat, în cazuri particulare – în afara prezenței personalului care nu au atribuții.

Examinările medicale la ieșirea reținutului din IDP Anenii Noi nu se efectuează, fapt ce duce la neexecutarea recomandării CPT ca orice persoană plasată în IDP Anenii Noi obligatorie trebuie să fie examinată de către personalul medical, în momentul aditerii acestuia și la momentul eliberării. Pe de altă parte, Comitetul recomandă de a indica din nou personalului medical atașat IDP Anenii Noi că, examenul medical trebuie să se desfășoare într-o manieră aprofundată și ca persoanele examinate ar trebuie să beneficieze, în caz de necesitate, de îngrijiri medicale corespunzătoare.

CpPT își exprimă îngrijorarea de atitudine superficială a reprezentanților administrației IDP Anenii Noi cu privire la necesitatea desfășurării examenului medical atât la intrare cât și la ieșire în instituție. Dreptul la asistență medicală, pe lângă faptul că este esențial pentru persoanele care au nevoie de asistență și îngrijire medicală, reprezintă una dintre garanțiile fundamentale împotriva maltratării pentru oricare persoană aflată în custodia poliției. Astfel, este esențial ca acest drept să fie garantat de la etapa incipientă a detenției. Conform ordinului MAI nr. 384 din 26 octombrie 2006 *cu privire la examinarea medicală a persoanei reținute și aflate în IDP al CPR*, persoana reținută urmează să fie supusă imediat examenului medical la intrarea și la ieșirea din locul de detenție. Din discuțiile cu persoanele plasate, CpPT a concluzionat faptul că aceștia nu au fost examinați medical nici la intrare și nici la ieșire.

Lipsa examinării medicale exclude posibilitatea documentării adecvate a leziunilor corporale sau expunerea de către reținuți ale altor plângeri de ordin confidențial/medical. Registre, destinate înregistrării cazurilor de leziuni corporale/traumatisme/automutilări și de declarare a grevei foamei, de evidență a fișelor medicale - nu sunt disponibile (lipsesc). Registrele actuale sunt de structură artizanală, nestandardizate.

Recomandarea 5: CpPT își exprimă îngrijorarea asupra atitudinii conducerii Inspectoratului, care subestimează importanța examenului medical – ca garanție fundamentală și reiterează asupra soluționării problemei date.

Recomandarea 6: Asigurarea respectării prevederilor Ordinului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, înregistrat la Ministerul Justiției al Republicii Moldova nr. 969 din 20 martie 2014 (Ordinului MAI nr.408 din 31.12.2013);

C. Condiții de detenție în locurile de detenție din cadrul IDP Anenii Noi

9. 2017. Starea sanitar igienică nesatisfăcătoare în toate încăperile IDP Anenii Noi

Recomandare 2017. Efectuarea regulată a curățeniei curente în cadrul IDP, inclusiv birourile personalului.

2018. Recomandare nerealizată. Celulele funcționale în continuare erau insalubre. Instalațiile sanitare erau defectate și/sau nefuncționale. Reprezentanții IDP Anenii Noi, au invocat existența unui plan de reparație capitală a Izolatorului de Detenție Provizorie Anenii Noi până în 2020 (care este la nivel de proiectare), dar care nu a fost disponibil pentru examinare de către CpPT. CpPT își exprimă îngrijorarea că în această perioadă (care nu este una certă) deținuții/reținuții sunt plasați în niște spații având starea sanitar igienică nesatisfăcătoare, care poate fi calificată ca tratament inuman și degradant.

Ca urmare, nu se respectă procedura de igienizare, dar și în caz de expunere a deținuților se poate dezvolta intoxicație acută și/sau cronică. Totodată, CpPT nu poate exclude utilizarea plasării în acest spațiu ca metodă de presiune/intimidare a persoanelor.

Recomandarea 6: Recomandare menținută.

Indiferent de implementarea proiectului de renovare a Izolatorului IDP Anenii Noi, efectuarea curățeniei trebuie să reprezinte o prioritate urgentă și indispensabilă. Identificarea urgentă a măsurilor de asigurare a accesului aerului proaspăt inclusiv prin deschiderea periodică a geamurilor din exterior.

10. 2017. Recomandare 2017: Identificarea soluțiilor în vederea posibilității plimbării deținuților/reținuților pe timp de ploaie și ninsori.

2018. Recomandare nerealizată.

Recomandarea 7: Recomandare menținută.

Identificarea soluțiilor în vederea posibilității plimbării deținuților pe timp nefavorabil;

11. 2017. Spațiile de detenție prost aerisite. Lipsa sistemului de aerisire artificială, iar aerisirea naturală este împiedcată de ferestrele mici și acoperite din celule.

2018. Recomandare nerealizată. În continuare spațiile de detenție sunt prost aerisite, soluționarea acestei probleme fiind puse din nou în sarcina implementării proiectului de reparație capitală a Izolatorului. Din discuțiile cu persoanele aflate în custodia IDP Anenii Noi, acestea s-au plâns pe lipsa accesului la aer proaspăt și inexistența unor măsuri de asigurare a ventilării eficiente.

Recomandarea 8: Recomandare menținută: Identificarea urgentă a măsurilor de asigurare a accesului aerului proaspăt inclusiv prin deschiderea periodică a geamurilor din exterior.

12. Recomandare 2017 Asigurarea deținuților cu saltele, dar și lenjerie de pat curată, inclusiv cu veselă și produse igienice. (minim 9 seturi de lenjerie).

2018. nerealizat

Recomandarea 9: Recomandare menținută: Asigurarea deținuților cu lenjerie de pat inclusiv cu veselă și produse igienice.

13. Recomandare 2017. Reparația și salubritatea urgentă a instalațiilor de apă și canalizare din celule;

În pofida existenței proiectului de renovare a Izolatorului, CpPT recomandă asigurarea deținuților/reținuților a accesului la apă potabilă, grup sanitar ori de câte ori este solicitat fără careva impedimente.

Recomandarea 10: Recomandare menținută: Salubritatea urgentă a instalațiilor de apă și canalizare dar și a băii;

14. Recomandare 2017. Realizată: Asigurarea persoanelor reținute din Izolator cu hrană de calitate cu respectarea condițiilor sanitare;

Din spusele reținuților, ei primesc hrana calitativă, de 3 ori pe zi, începând din luna martie anului curent. Administrația IDP Anenii Noi a asigurat că a încheiat contractul cu alt agent economic și din acest moment nu mai primesc nemulțumiri din partea reținuților. Hrana este adusă în caserole, de 3 ori pe zi, pentru fiecare reținut, care se află la moment în instituție.

15. Existența cazurilor de detenție în IDP Anenii Noi a persoanelor în perioade ce depășesc 72 de ore.

Recomandare 2018: Întreprinderea tuturor măsurilor de asigurare a transferului reținutului în penitenciar, conform cu legislației în vigoare (timp de 72 ore);

Această problemă a deținerii persoanelor mai mult de 72 de ore ține de lipsa unui mecanism prin care angajații IDP Anenii Noi ar putea documenta persoana în termene restrânse. Analizând registrele CpPT a constatat că practica de deținere a persoanelor mai mult de 72 de ore în izolator continuă.

Respectarea standardelor CPT cu privire la plasarea în detenție provizorie a unei persoane pe un termen ce nu trebuie să depășească 72 de ore ar trebui să reprezinte o prioritate, or documentarea unei persoane nu ar trebui să fie o cauză/premisă de deținere a unei persoane în detenție mai mult de 72 de ore.

Un alt aspect ce ține de plasarea în detenție provizorie în cadrul IDP a persoanelor se referă la argumentul de ordin economic (șeful IDP Anenii Noi a declarat că obișnuiește la începutul săptămânii să aducă persoanele din Penitenciarul 13 pentru acțiuni procesuale și să le escorteze înapoi la sfârșitul săptămânii din considerentul economisirii carburanților). CpPT își exprimă îngrijorarea cu privire la acest aspect, deoarece termenul de 72 de ore destinat detenției provizorii este unul restrictiv și vizează cazurile excepționale tocmai din considerentul că Izolatoarele de Detenție Provizorie nu sunt și nici nu pot fi echipate corespunzător detenției unei persoane în condiții de minimă decență.

Recomandarea 11: Recomandare menținută: Întreprinderea tuturor măsurilor de asigurare a transferului reținutului în penitenciar în conformitate cu legislația în vigoare (timp de 72 ore), or nici o persoană nu trebuie deținută în detenție provizorie mai mult de 72 de ore. Eliminarea practicilor de ținere în detenție a persoanelor pentru exercitarea activităților procesuale peste termenul prevăzut de lege.

16. 2017. Elaborarea și aprobarea Registrelor standardizate pentru activitatea IDP, inclusiv persoanele responsabile de completare conform fișei postului.

2018. Recomandare realizată parțial.

Deși Registrele de evidență au fost schimbate și se observă o tendință pozitivă vis-a-vis de acuratețea și exactitatea înscrisurilor, totuși acestea nu erau completate la zi.

Recomandarea 13: Completarea la zi a registrelor de evidență din cadrul IDP Anenii Noi și introducerea unui nou Registru de evidență a incidentelor și a aplicării măsurilor speciale de intervenție.

Data aprobării:

26 aprilie 2018

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost elaborat și aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii

- Mihail Cotorobai, președintele Consiliului
- Maia Bănărescu, membră Consiliului
- Mihail Gorincioi, membru Consiliului
- Svetlana Doltu, membră Consiliului
- Ceslav Panico, membru Consiliului
- Oxana Gumennaia, membră Consiliului

